

Medale SEP (1984) – prof. Janusz Groszkowski

Statut Stowarzyszenia Elektryków Polskich przewiduje nadawanie odznak i wyróżnień za szczególne zasługi w działalności dla SEP lub szeroko pojętej elektryki. Mogą być nadawane: godność członka honorowego i godność zasłużonego seniora, odznaki honorowe, medale oraz inne wyróżnienia. Wśród medali poświęconych wybitnym elektrykom, zdecydowaną większość stanowią medale ustanowione przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich.

Medal im. profesora Janusza Groszkowskiego, jednego z najwybitniejszych elektryków polskich, został ustanowiony uchwałą XXIII Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Elektryków Polskich w dniach 5-7 października 1984 r. w Poznaniu (dwa miesiące po śmierci Profesora), w uznaniu Jego zasług. Janusz Groszkowski urodził się w 1898 r. w Warszawie. Po ukończeniu w 1915 r. Szkoły Handlowej Zgromadzenia Kupców w Warszawie, rozpoczął studia elektrotechniczne na Politechnice Warszawskiej. W latach 1919–1922 przebywał w Oficerskiej Szkole Łączności w Paryżu, a po powrocie uzyskał dyplom Politechniki Warszawskiej. Po studiach pozostał na uczelni, prowadząc wykłady z podstaw elektroniki i lamp elektronowych oraz zajmując się pracą naukową. W 1928 r. otrzymał stopień doktora nauk technicznych i objął Katedrę Radiotechniki na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. W 1929 r. został profesorem nadzwyczajnym. W 1935 r. został mianowany profesorem zwyczajnym, w tym samym roku został też wybrany dziekanem Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej, pełniąc tę funkcję do 1937 r. Był też jednym z organizatorów utworzonego w 1929 r. Instytutu Radiotechnicznego w Warszawie. Współorganizował Stowarzyszenie Elektryków Polskich, w latach 1936–1937 pełnił funkcję jego prezesa. Wraz ze Stanisławem Ryżko należał do pionierów techniki radarowej. Po wybuchu II wojny światowej Janusz Groszkowski wyjechał do Lwowa, gdzie w latach 1940–1941 pracował w Instytucie Politechnicznym. Po powrocie do Warszawy wykładał w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej, która została utworzona na zamkniętej Politechnice Warszawskiej. Jednocześnie zajmował się działalnością konspiracyjną, prowadzone prace pozwoliły, m.in., na ochronę przed niemieckimi pociskami V2. Po wojnie przez dwa lata pracował na Politechnice Łódzkiej, a w 1946 r. ponownie podjął pracę na Politechnice Warszawskiej (do przejścia na emeryturę w 1968 r.), prowadząc wykłady na Wydziale Elektrycznym, następnie na Wydziale Łączności. W 1952 r. organizował Zakład Elektroniki PAN, przemianowany w 1966 r. na Instytut Technologii Elektronowej PAN. W latach 1961–1963 kierował Instytutem Podstawowych Problemów Techniki PAN. Pełnił funkcję wiceprezesa (1956–1962) i prezesa (1963–1972) Polskiej Akademii Nauk. Z jego ręki wyszło kilkunastu ważnych pionierów szeroko pojętej łączności i elektroniki. Prof. Groszkowski poświęcał się też działalności społeczno-politycznej. W 1972 r. został wybrany posłem na Sejm PRL. Był też wiceprzewodniczącym Rady Państwa i przewodniczącym Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu. Jednak w 1976 r. w proteście przeciwko działaniom niektórych decydentów zrzekł się mandatu posła i funkcji państwowych. Janusz Groszkowski zmarł w 1984 r. w Warszawie.

Medal Stowarzyszenia Elektryków Polskich poświęcony Januszowi Groszkowskiemu pochodzi z 1987 r. Został zaprojektowany przez Gertrudę Kuziemską-Wilczopolską i w nakładzie 2000 sztuk w tombaku patynowanym wybito w Mennicy Państwowej. Na awersie, na tle urządzeń elektrycznych przedstawiono półpostać Janusza Groszkowskiego w profilu, w prawej ręce ołówek. Umieszczony centralnie, wyrównany do prawej krawędzi napis głosi: JANUSZ / GROSZKOWSKI / 1898 · 1984. Przy górnej krawędzi: UCZONY PATRIOTA, przy dolnej: PIONIER RADIOELEKTRONIKI. Na rewersie przesunięte w górę logo Stowarzyszenia Elektryków Polskich w otoczeniu liści (jak odznaka honorowa SEP). Średnica medalu wynosi 70 mm. Medal może być nadany członkowi SEP lub innej osobie za twórczą pracę w dziedzinie elektryki, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzin uprawianych przez Profesora, jak również za zasługi, osiągnięcia i działalność na polu naukowym, technicznym, pedagogicznym, zawodowym lub społecznym w każdym z działów lub specjalności elektrycznej, a także osobom prawnym, instytucjom, szkołom itp. związanym z osobą Profesora.

Źródła:

www.sep.com.pl

Biogram został zaczerpnięty z książki „Polska elektryka w medalierstwie i filatelistyce” za zgodą Autora dr. hab. inż. Dariusza Świsulskiego (Wyd. COSiW SEP, Warszawa 2018)

